

ارتباط امام مهدی علیه السلام با امام حسین علیه السلام

صادق سید نژاد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ارتباط امام مهدی با امام حسین (ع)

نویسنده:

صادق سیدنژاد

ناشر چاپی:

موعود

فهرست

۵	فهرست
۶	ارتباط امام مهدی با امام حسین (ع)
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۶	امام مهدی از تبار امام حسین
۷	تحقق اهداف عاشورا با قیام مهدی
۸	مهدی منتقم خون امام حسین
۸	مهدی همیشه به یاد حسین
۹	پاورقی

ارتباط امام مهدی با امام حسین (ع)

مشخصات کتاب

شماره کتابشناسی ملی: ایران ۸۳-۲۰۶۵۵

سرشناسه: سیدنژاد، صادق عنوان و نام پدیدآور: ارتباط امام مهدی (ع) با امام حسین (ع) / سیدنژاد، صادق منشا مقاله: ، موعود، ش ۴۲، (اسفند ۱۳۸۲): ص ۴۴ - ۴۸.

توصیفگر: حسین بن علی ع، امام سوم توصیفگر: محمد بن حسن عیج، امام دوازدهم توصیفگر: قیام عاشورا
توصیفگر: ظهور منجی

مقدمه

از زمان خلقت آدم ابوالبشر تاکنون همواره دو جریان حق و باطل به موازات هم پیش رفته و کره خاک هیچ گاه از مصاف این دو جریان خالی نبوده است. پیروان هر یک از حق مداران گذشته، همواره بسترسازان حق گرایان آینده بوده اند و حق گرایان آینده تداوم بخشان راه حق پرستان گذشته. وضعیت باطل پیشه گان و دورافتادگان از صراط مستقیم نیز بر همین منوال بوده است. در این میان ارتباط حجت‌های الهی در تداوم بخشیدن به مسیر صحیح هدایت و سعادت بشر بسیار عمیق تر و محکم تر بوده است؛ چرا که هر نبی و ولی الهی با در نظر گرفتن شرایط عصری که در آن به سر می برد راه انبیا و اولیای الهی پیش از خود را تداوم می بخشد. به عبارت دیگر همه انبیا و اولیای الهی چراغهای نورانی هدایتند؛ منتهی هر کدام متناسب با شرایط زمانی و مکانی خود به نور افشانی می پردازند. در فرهنگ اسلامی ائمه اطهار (ع) به عنوان جانشینان پیامبر اسلام (ص) همگی نور واحدند و هدف مشترکی را دنبال می کنند. وجود هر یک از آنان همانند یک مشعل روشن یا علم سرفراز، مسیر صحیح و کامل هدایت را به بندگان خدا نشان می دهند و آنان را از گرفتار شدن به ضلالت و گمراهی باز می دارند. با این همه ارتباط و پیوستگی بعضی از آنها با همدیگر از ویژگی و خصوصیتی برخوردار است که از بررسی این گونه از پیوندها می توان با مراحل گوناگون چگونگی تداوم مبارزه حق و باطل و سرنوشت نهایی این مبارزات و همینطور با بخشی از ریزه کاریهای دقیق سنتهای الهی و روند تحقق نهایی اهداف حیاتبخش انبیا و اولیای الهی آشنا شد. بدون تردید پیوستگی و ارتباط امام حسین (ع) با آخرین حجت الهی حضرت بقیه الله (ع) بسیار بارز و در خور تعمق است؛ چرا که با بررسی ابعاد مختلف پیوند این دو حجت الهی به خوبی چگونگی فراهم شدن بستر حاکمیت احکام و ارزشهای الهی در سرتاسر عالم مشخص می شود. این نوشته در پی آن است که برخی از پیوستگیهای حضرت سیدالشهداء (ع) با موعود بزرگ جهانی حضرت مهدی (ع) را روشن سازد.

امام مهدی از تبار امام حسین

در مجموعه روایات منقول از پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع) بارها تصریح شده است که منجی عالم بشریت حضرت مهدی (ع) از نسل امام حسین (ع) است. از جمله روایت شده است که پیامبر اکرم (ص) در یکی از روزهای آخر عمر مبارکشان در حالی که دستشان را به شانه امام حسین (ع) گذاشته بودند خطاب به دختر بزرگوارشان حضرت زهرا (ع) فرمودند: مهدی این امت از نسل این فرزندم است. دنیا به پایان نخواهد رسید مگر این که مردی از اولاد حسین (ع) قیام کرده جهان را با عدل و داد پر سازد... [۱] ایشان در جای دیگر در ضمن معرفی ائمه اطهار (ع) می فرمایند: امامان بعد از من دوازده نفرند که نه نفر از آنها از تبار فرزندم

حسین(ع) است که نهمین نفرشان قائم است این دوازده تن اهل بیت و عترت من هستند. گوشت آنها گوشت من و خون آنها از خون من است. [۲]. امیر مؤمنان علی بن ابی طالب(ع) روزی به حضرت اباعبدالله(ع) فرمودند: نهمین فرزند تو ای حسین، قائم آل محمد(ص) است او دین خدا را آشکار ساخته و عدالت را در سرتاسر زمین حاکمیت خواهد بخشید... [۳]. در این باره خود امام حسین(ع) نیز می فرماید: نهمین فرزند من، قائم به حق است خداوند به وسیله او زمین مرده را دوباره زنده خواهد ساخت و دین را حاکمیت خواهد بخشید. او حق را برخلاف میل مشرکان و دشمنان احقاق خواهد کرد. [۴].

تحقق اهداف عاشورا با قیام مهدی

امام حسین(ع) با هدف زنده ساختن احکام قرآن و سنت پیامبر اکرم(ص) و از بین بردن بدعت‌هایی که در نتیجه حاکمیت بنی امیه در دین ایجاد شده بود قیام کردند و در طول مسیر مدینه تا کربلا ضمن اشاره به انگیزه قیام شان فرمودند: من به منظور ایجاد اصلاح در امت جدم رسول خدا(ص) قیام کرده‌ام می‌خواهم امر به معروف و نهی از منکر کنم و به همان سیره و شیوه مرسوم جدم پیامبر اکرم(ص) و پدرم علی بن ابی طالب(ع) عمل می‌کنم. [۵]. آن حضرت در نامه‌ای به بزرگان قبایل بصره تصریح می‌کنند: من شما را به کتاب خدا و سنت پیامبرش دعوت می‌کنم. در شرایطی که اکنون ما زندگی می‌کنیم سنت رسول خدا(ص) از بین رفته و به جای آن بدعت و احکام و ارزشهای غیر اسلامی نشسته است مرا بپذیرید و به یاری من برخیزید. شما را به راه ارشاد و رستگاری هدایت خواهم کرد. [۶]. از مجموعه این گونه از سخنان امام حسین(ع) اهداف والای نهضت عاشورا به خوبی روشن می‌شود که احیای قرآن، احیای سنت نبوی و سیره علوی، از بین بردن کج‌رویها، حاکم ساختن حق، حاکمیت بخشیدن به حق پرستان، از بین بردن سلطه استبدادی حکومت ستمگران، تأمین قسط و عدل در عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی و... از جمله آنهاست. از طرف دیگر وقتی اهداف قیام منجی عالم بشریت و ویژگیهای حکومت جهانی آن حضرت را مورد بررسی قرار می‌دهیم همین اهداف و انگیزه‌ها حتی با تعابیر مشابه با تعابیر به کار رفته در مورد نهضت حسینی قابل مشاهده است. حضرت علی بن ابیطالب(ع) در توصیف سیره حکومتی امام مهدی(ع) می‌فرماید: هنگامی که دیگران هوای نفس را بر هدایت مقدم بدارند او [مهدی موعود(ع)] امیال نفسانی را به هدایت بر می‌گرداند و در شرایطی که دیگران قرآن را با رأی خود تفسیر و تأویل خواهند کرد او آراء و عقاید را به قرآن باز می‌گرداند. او به مردم نشان خواهد داد که چگونه می‌توان به سیره نیکوی عدالت رفتار کرد و او تعالیم فراموش شده قرآن و سیره نبوی را زنده خواهد ساخت. [۷]. امام باقر(ع) در روایتی می‌فرماید: قائم آل محمد(ص) مردم را به سوی کتاب خدا، سنت پیامبر(ص) و ولایت علی بن ابی طالب(ع) و بیزاری از دشمنان آنان دعوت خواهد کرد. [۸]. امام صادق(ع) می‌فرماید: حضرت مهدی(ع) تمام بدعت‌های ایجاد شده در دین را در سرتاسر جهان از بین خواهد برد و در مقابل، تک تک سنت‌های نبوی را به اجرا در خواهد آورد. [۹]. آن حضرت در جای دیگر ضمن تصریح به این حقیقت که امام مهدی(ع) بر طبق سیره و روش رسول اکرم(ص) عمل خواهد کرد؛ درباره اصلاحات انجام شده توسط آن حضرت چنین می‌فرماید: قائم آل محمد(ص) به همان شیوه‌ای که پیامبر اکرم(ص) رفتار می‌کردند رفتار خواهد کرد آنچه از نشانه و ارزشها و شیوه‌های جاهلیت که باقی مانده‌اند از میان برمی‌دارد و پس از ریشه کن کردن بدعتها احکام اسلام را از نو حاکمیت می‌بخشد. [۱۰]. امام صادق(ع) در زمینه نوع قضاوت و داوری و برخورد آن حضرت با ظلم و ستم نیز می‌فرماید: چون قائم ما قیام کنند در بین مردم به عدالت داوری خواهند کرد و در زمان او بساط ستم و بیداد از روی زمین جمع خواهد شد و راهها امن شده... و هر صاحب حقی به حق خود دست خواهد یافت و احکام و ارزشهای حیات بخش دینی در سرتاسر جامعه حاکمیت پیدا خواهد کرد. [۱۱]. نتیجه آن که علاوه بر مشترک بودن اهداف نهضت عاشورا با قیام امام مهدی(ع) در زمان حکومت جهانی حضرت ولی عصر(ع) بذرها و نهالهای غرس شده در جریان قیام کربلا به بار خواهد نشست و به برکت آن، جهان پر از عدل و داد خواهد شد و تمام اهداف انبیای الهی از آدم تا خاتم تحقق خواهد یافت و بشر طعم

مهدی منتقم خون امام حسین

یکی از القاب حضرت مهدی(ع) منتقم است. در توضیح علت برگزیده شدن این لقب بر آن حضرت مطالب زیادی در سخنان اهل بیت(ع) وارد شده است. از جمله در روایتی که از امام محمد باقر(ع) نقل شده، وقتی از آن حضرت سؤال می‌کنند که چرا فقط به آخرین حجّت الهی قائم گفته می‌شود؟ آن حضرت در پاسخ می‌فرماید: چون در آن ساعتی که دشمنان، جدّم امام حسین(ع) را به قتل رساندند فرشتگان با ناراحتی در حالی که ناله سرداده بودند عرض کردند پروردگارا! آیا از کسانی که برگزیده و فرزند برگزیده تو را ناجوانمردانه شهید کردند در می‌گذری؟ در جواب آنها خداوند به آنان وحی فرستاد که: ای فرشتگان من! سوگند به عزّت و جلالم از آنان انتقام خواهم گرفت هر چند بعد از مدّت زمان زیادی. آن گاه خداوند متعال نور و شیخ فرزندان امام حسین(ع) را به آنان نشان داد و پس از اشاره به یکی از آنان که در حال قیام بود فرمود: با این قائم از دشمنان حسین(ع) انتقام خواهم گرفت. [۱۲]. در تفسیر آیه «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لَوَلِيّهٖ سُلطاناً...» هر کس مظلومانه کشته شود ما برای ولی او تسلطی بر ظالم قرار می‌دهیم... [۱۳] از امام صادق(ع) روایت شده است که: مراد از مظلوم در این آیه، حضرت امام حسین(ع) است که مظلوم کشته شد و منظور «جَعَلْنَا لَوَلِيّهٖ سُلطاناً» امام مهدی(ع) است [۱۴]. امام باقر(ع) نیز تصریح می‌کنند: ما اولیای دم امام حسین(ع) هستیم. هنگامی که قائم ماقیام کنند پی‌گیری خون امام حسین(ع) خواهد کرد. [۱۵]. در دعای ندبه نیز به این حقیقت با این تعبیر تصریح شده است: «أَيُّ الطَّالِبِ بِدَمِ الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَا. كَجَاسْتِ أَنْ عَزِيزِي كَهْ» پس از ظهورش خون شهید مظلوم کربلا را از دشمنان باز پس خواهد گرفت... [۱۶]. همچنین روایت شده است که حضرت مهدی(ع) پس از ظهور بین رکن و مقام برای مردم خطبه خواهد خواند و در مهم‌ترین قسمت خطبه به صورت مکرر با نهایت اندوه و تأثر شهادت مظلومانه امام حسین(ع) را مورد اشاره قرار خواهد داد از جمله خواهد فرمود: ای مردم جهان! منم امام قائم. منم شمشیر انتقام الهی که همه ستمگران را به سزای اعمالشان خواهم رساند و حقّ مظلومان را از آنها پس خواهم گرفت. ای اهل عالم! جدّم حسین بن علی(ع) را تشنه به شهادت رساندند و بدن مبارک او را عریان در روی خاکها رها کردند. دشمنان از روی کینه توزی جدم حسین(ع) را ناجوانمردانه کشتند... [۱۷]. در حقیقت با این گونه از عبارات نوید انتقام خون به ناحق ریخته امام حسین(ع) را به جهانیان خبر می‌دهد... و هم چنین به دلالت روایات فراوانی شعار یاران امام مهدی(ع) پس از ظهور این جمله بسیار الهام‌بخش است: «يَا لثَّارَاتِ الْحُسَيْنِ(ع)». [۱۸]. ای بازخواست کنندگان خون حسین(ع). این جمله اشاره به این معنا دارد که هنگام انتقام خون پاک امام حسین(ع) فرارسیده است کسانی که می‌خواهند از دشمنان آن حضرت انتقام خون به ناحق ریخته حجّت الهی را بگیرند مهیا شوند.

مهدی همیشه به یاد حسین

از آنجا که امام حسین(ع) با تمام وجود همه توانمندیها و سرمایه‌های خود را ایثار کرد تا اسلام را از خطر اساسی برهاند؛ آخرین حجّت الهی نیز تصریح دارند که همواره به یاد ایثارگری و فداکاریهای آن حضرت هستند و شب و روز با یادآوری مصیبت‌هایی که بر ایشان روا داشته شد خون گریه می‌کنند. در بخشی از زیارت «ناحیه مقدسه» در این باره می‌خوانیم: «...اگر روزگار وقت زندگی مرا از تو [ای حسین(ع)] به تأخیر انداخت و یاری و نصرت تو در کربلا در روز عاشورا نصیب من نشد، اینک من هر آینه صبح و شام به یاد مصیبت‌های تو ندبه می‌کنم و به جای اشک بر تو خون گریه می‌کنم... بدون تردید این قبیل از تعابیر نهایت محبت و دلبستگی حضرت مهدی(ع) رابه سید الشهداء(ع) نشان می‌دهد و ضرورت زنده نگه داشتن خاطره اباعبدالله(ع) از جمله از طریق عزاداری برای آن حضرت را مورد تأکید قرار داده و عمق فاجعه کربلا و جنایت بنی امیه به اسلام و انسانیت را افشا می‌کند. حتی

این به یاد امام حسین (ع) بودن در عملکرد سایر ائمه اطهار (ع) نیز به چشم می‌خورد؛ یعنی آنها نیز در مواقع اشاره به فداکاریها و مظلومیت‌های امام حسین (ع) به گونه‌ای موضوع امام مهدی (ع) را مورد تأکید قرار داده‌اند به عنوان مثال در دعای ندبه امام صادق (ع) یاد سید الشهداء (ع) به همراه امام مهدی (ع) گرامی داشته شده است. در حقیقت شکایت شهادت جانگداز حضرت امام حسین (ع) به ساحت مقدّس حضرت بقیةالله (ع) شده است و درخواست می‌شود که به عنایت خداوند متعال هر چه زودتر زمینه ظهور فراهم شود بلکه هر چه زودتر مهدی موعود (ع) ظهور نموده انتقام خون آن حضرت را از دشمنان بگیرند... و حتی به پیروان اهل بیت (ع) توصیه می‌شود که در شب میلاد امام عصر (عج) از زیارت امام حسین (ع) غافل نشوند. البته این موضوع به همین صورت در مورد امام حسین (ع) نیز مطرح است؛ یعنی حضرت اباعبدالله حسین (ع) نیز همواره به یاد مهدی موعود بوده‌اند. در دعای روز ولادت امام حسین (ع) از امام مهدی (ع) یاد می‌شود و در روز عاشورا و در زیارت عاشورا نام و یاد مهدی (ع) تسلی بخش قلب سوزان شیفتگان اهل بیت (ع) است. مجموعه این برنامه‌های حساب شده، پیوند عاشورا و امام حسین (ع) را با قیام جهانی امام مهدی (ع) هر چه بیشتر روشن می‌سازند. گذشته از همه آنچه بیان شد، طبق روایات بسیاری که از حضرات معصومین (ع) نقل شده است در بسیاری از مسائل جزئی نیز امام مهدی (ع) با امام حسین (ع) پیوستگیها و ارتباطات قابل توجهی دارند که از آن جمله است: ۱. روز ظهور امام مهدی (ع) مقارن با روز عاشورا است. از امام باقر (ع) روایت شده است: قائم آل محمد (ص) در روز شنبه که مصادف با روز عاشورا؛ یعنی همان روزی که حضرت اباعبدالله (ع) به شهادت رسیدند قیام خواهد کرد. [۱۹]. ۲. از مجموعه روایات به خوبی روشن می‌شود همانگونه که امام حسین (ع) نهضت خود را از مکه آغاز کردند؛ یعنی پس از خارج شدن از مدینه به مکه آمدند و از کنار بیت‌الله قیام خود را به مردم خبر دادند و به سمت کوفه حرکت کردند، حضرت مهدی (ع) نیز از کنار بیت‌الله جهانیان را به بیعت با خود فرا خواهد خواند و آن گاه حرکت‌های اصلاحی را تداوم خواهد بخشید و در نهایت مقرّر حکومتی خویش را در کوفه قرار خواهد داد. ۳. حتی طنین صدای امام مهدی (ع) همان طنین صدای امام حسین (ع) است. پیام مهدی (ع) همان پیام حسین (ع) است که فریاد می‌زند: ای مردم مگر نمی‌بینید به حقّ عمل نمی‌شود و از باطل خودداری نمی‌گردد... امر به معروف و نهی از منکر کنار گذاشته شده است و احکام الهی و سنن پیامبر (ص) آشکار هتک می‌شود و... این پیام و هشدار در لحظه ظهور با همان صدا به مردم جهان اعلام خواهد شد که امام حسین (ع) در روز عاشورا با همان لحن و آهنگ مردم را به تبعیت از حقّ و اعراض از بدیها فرا خواندند: إنّ صوت القائم یشبه بصوت الحسین (ع). صدای [گیرا و دلنواز] قائم شبیه [طنین خوش] صدای اباعبدالله (ع) است. ۴. برخی از یاران حسین (ع) پس از رجعت در رکاب امام مهدی (ع) به یاری آن حضرت خواهند پرداخت و حتی برخی از فرشتگانی که جزء اصحاب امام حسین (ع) بوده‌اند در خدمت قائم آل محمد (ص) خواهند بود و... «اللهم نرغب إليك دولة کریمه تعزبها الإسلام و أهله و تُدّل بها النفاق و أهله...»

پاورقی

- [۱] بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۹۱.
- [۲] کشف الغمّه، ج ۳، ص ۲۹۴.
- [۳] منتخب الاثر، ص ۴۶۷.
- [۴] اعلام الوری، ۳۸۴.
- [۵] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۶.
- [۶] حیاة الإمام الحسین (ع)، ج ۲، ص ۲۶۴.
- [۷] بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۰.

- [۸] الزام الناصب، ص ۱۷۷.
- [۹] ینایع المودة، ج ۳، ص ۶۲.]
- [۱۰] بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۲.
- [۱۱] همان، ص ۳۳۸.
- [۱۲] دلائل الامامة، ص ۲۳۹.
- [۱۳] سوره اسراء (۱۷) آیه ۳۳.
- [۱۴] البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۵۵۹.
- [۱۵] همان، ص ۵۶۰.
- [۱۶] دعای ندبه.
- [۱۷] الزام الناصب، ج ۲، ص ۲۸۲.
- [۱۸] النجم الثاقب، ص ۴۶۹.
- [۱۹] بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۵.